EXTRAVAGANTES
SEU
CONSTITUTIONES VIGINTI,
A JOANNE PAPA XXII. EDITÆ.

DE ELECTIONE ET ELECTI POTESTATE.

TITULUS PRIMUS.

I. [c. an. 1316. *in Gallia.*]

Electi qui pro ſuorum electionum negotio ad Curiam venire tenentur; etiam Sede vacante non tenentur de neceſſitate in ipſa Curia moram trahere: & licèt alibi morentur, nullum eis præjudicium generatur, facit Cle. Ne Romani. §. fin. eod. tit.

AD onus Apoſtolicæ ſervitutis ſuperna diſpoſitione vocati, ambiguitates ex quibus poſſent Eccleſiis damnoſa provenire diſpendia tollere cupientes, de poteſtatis plenitudine, ac fratrum noſtrorum conſilio ordinamus, quòd quibuſcunque electis qui ad Sedem Apoſtolicam venire, vel mittere tenebantur, ac ipſorum electionum inſtructoribus, qui in veniendo ad Sedem ipſam, & ſe præſentando ipſa Sede vacante, vel non vacante ſervaverunt tempora à Canonibus inſtituta (dummodo præſentialiter adſint in civitate Lugdun. vel fuerint Avinione in Kalendis Octobris) ubicunque Sede vacante moram traxerint, nullum ipſis, ſeu eorum juri præjudicium ex mora interim facta ubilibet generetur, ſed eorum jura circa electiones hujuſmodi hoc non obſtante perinde ſerventur illæſa, ac ſi apud Sedem Apoſtolicam moram traxiſſent. Non obſt. prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus quibuſcunque: quibus tamen quoad alia nullum volumus præjudicium generari. Nulli ergo, &c. noſtræ ordinationis infringere, &c. Datum Lugduni VIII. Idus Septembris, anno 1.

II. [c. an. 1317. *in Gallia.*]

Beneficio vacante, cujus fructus ad certum tempus debentur alicui annalia habenti, vel alii, qualiter debeant fructus ipſi dividi inter ipſum annalia habentem, & beneficiatum: & diviſione facta, cujus ſit electio: hæc declarat conſtitutio. Et potuiſſet poni ſub tit. de reſcript. vel Ne ſed. va. vel Ut Eccl. benefic. vel De verborum ſignific.

SUſcepti regiminis nos cura ſolicitat, ut quæ in Eccleſiis non abſque diſpendio Miniſtrorum, & cultûs detrimento divini ſervari viderimus, per appoſitionem congrui moderaminis in melius reformemus. Cùm itaque in nonnullis Eccleſiis obſervetur, & à longis retro temporibus fuerit obſervatum, quòd fructus primi vel ſecundi, aut alterius cujuſcunque ſequentis anni beneficiorum vacantium in eiſdem defuncto vel fabricæ, aut Eccleſiis, vel perſonis habentibus annalia de conſuetudine, privilegio, vel ſtatuto applicantur in totum: ita, quòd illi, qui hujuſmodi beneficia Canonicè obtinent, & ad quos aliàs de jure fructus ipſi ſpectare deberent, nihil inde percipiunt: unde illud inconveniens ſequitur, quòd commodè nequeunt, ad impendendum ſervititium debitum reſidere in Eccleſiis, in quibus beneficiati exiſtunt. Nos * de illo ſuper his remedio providere volentes, per quod hi & illi in fructuum prædictorum perceptione participent, & Eccleſiæ debitis ſervitiis non fraudentur, præſenti Decreto ſtatuimus de fratrum noſtrorum conſilio, quòd illi, qui fructus prædictos ſibi * hactenus integrè vendicabant ex privilegio, conſuetudine vel ſtatuto, nihil exinde ultra ſummam, pro qua unumquodque beneficiorum ipſorum conſuevit in ſolutione decimæ taxari, prætextu cujuſvis privilegii, conſuetudinis, vel ſtatuti quovis modo percipiant, ſed ipſius ſummæ perceptione duntaxat ſint omnino contenti, totali reſiduo prædicta obtinentibus beneficia remanſuro: niſi forſan illi, qui fructus eoſdem ſoliti fuerant, ut præfertur, cum integritate percipere, pro ſe mallent ipſum habere reſiduum, & obtinentibus ipſa beneficia ſummam dimittere memoratam: quo caſu percipiendi, quod maluerint illis relinquimus optionem: ſic, quòd infra decem dies, poſtquam ſciverint beneficia ipſa vacare, iis quibus annalia [a] ipſa debentur ex privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, vel ipſorum annalium [b] collectores, quam partem habere voluerint, an ſcilicet decimæ taxationem, vel illâ dimiſſâ reſiduum, nulla ſubhaſtatione præmiſſa eligere teneantur. Quam electionem, ſi intra dictos decem dies non fecerint, ut dictum eſt, ex tunc ad eum, cujus eſt beneficium, hujus optio vel electio tranſeat ipſo jure. Et hoc in Eccleſiis & partibus illis, in quibus beneficia majora, & alia quæ ad ſolutionem decimæ ſunt taxata, volumus obſervari: in illis verò Eccleſiis & partibus, in quibus decimarum taxatio non eſt facta, ſervetur quòd fructus & obventiones beneficii tunc vacantis, quod [c] decimam ſolvere conſuevit, per medium dividantur: quorum medietatem habeat is cui annalium [d] per alterum de prædictis modis perceptio eſt conceſſa. Reliquam verò medietatem percipiat ille, cui beneficium eſt conceſſum, pro ſuſtentatione ſua, & aliis Eccleſiæ oneribus ſupportandis. Quòd ſi alter de prædictis præfata medietate noluerit eſſe contentus, altero contentari volente, pars nolentis tranſeat ad volentem [e]: & volens fructus & obventiones illius beneficii percipiet univerſos, eidem beneficio congruè faciens deſerviri, ac ejus ſupportans onera conſueta. Et ſi quicquam aliquis prædictorum ultra præmiſſa perceperit, illúdque his, ad quos pertinebit intra menſem non reſtituerit cum effectu; eo ipſo ſi Epiſcopus vel Superior Prælatus fuerit, à Pontificalibus & ingreſſu Eccleſiæ ſit ſuſpenſus. Si autem Capitulum, univerſitas, vel Collegium: interdicto ſe noverint, donec prædicta cum integritate reſtituerint, ſubjacere. Si verò aliqua ſingularis perſona Eccleſiaſtica vel mundana id fecerit: excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto, à qua ſine reſtitutione præmiſſa, præterquam in mortis articulo minimè abſolvatur: Nonobſtantibus quibuſcunque privilegiis vel indulgentiis aut contrariis conſuetudinibus & ſtatutis juramento [f], confirmatione Sedis Apoſtolicæ, aut alia quacunque firmitate vallatis, quæ omnia, quoad hoc auctoritate Apoſtolica revocamus, & nullius deinceps eſſe volumus firmitatis. Nulli ergo, &c. noſtræ conſtitutionis, revocationis, caſſationis, irritationis & voluntatis, &c.

* Vid. *l. fundo. C. de omni agro deſer. lib.* 11.

* *al.* ibi.

[a] *al.* annualia.

[b] *al.* annualium.

[c] *al.* quos.

[d] *al.* annualium.

[e] Vide *l. ſi totam. ff. de acqui. hære. l. hæc ſcriptura. §. fi. ff. de condi. & demon.* Font.

[f] Vide *c. cùm non deceat. de electio. l. 6. & in verbo. pacta. Clem. dudum. de ſepul.*

DE MAJORITATE ET OBEDIENTIA.

TITULUS II.

I. [c. an. 1317. *Avenioni.*]

Quia multi aſſumebant dominium, & ſe creari faciebant Poteſtates & Capitaneos in Comitatu Sabinæ & aliis locis hìc nominatis, qui ſunt de Patrimonio Eccleſiæ Romanæ: inhibetur ne tales de cetero aſſumantur, neque illis tanquam talibus obediatur: & quòd nullus hujuſmodi præeminentiam ſibi audeat adſcribere ſine ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ. Et ſi ſint aliquæ civitates, quæ habeant jus eligendi tales Capitaneos per Sedem Apoſtolicam confirmandos, vetat Papa, quòd ante confirmationem debitam nulla eis tanquam talibus præſtetur obedientia.

ECclesiæ Romanæ ſuorúmque fidelium diſpendia diſſimulare non poſſumus, quin poſtquam nobis cognita fuerint, adversùs ea opportunis remediis occurramus. Attendentes igitur gravia nocumenta, quæ nonnullis civitatibus, terris, caſtris, intra Patrimonium Beati Petri in Tuſcia, Comitatum Sabinæ & terram Arnolphorum conſtitutis eidem Eccleſiæ Romanæ ſubjectis, & perſonis ſingularibus eorundem, ex diverſorum tam nobilium, quàm etiam aliorum uſurpato regimine provenerunt, & volentes ſuper hoc in poſterum eorum diſpendiis præcavere: Omnibus & ſingulis Comitatibus, ſeu univerſitatibus, & ſingulis perſonis civitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum intra patrimonium, comitatum & terram prædictos conſtitutis, in quibus videlicet nobis, ſeu quibuſvis Officialibus noſtris jus [g] competit deputandi vel inſtituendi Poteſtates, Capitaneos, Dominos vel Rectores aut

[g] Vide *Conſtant.* XCVI. *di.* & XXIII. *q.* VIII. *convenior. de Cleric. conjug. c. ex parte. in authent. quomodo opor. Epiſc. colum.* I. *in princ.*

Officiales quoslibet alios, ne ipſe Poteſtatem, Capitaneum, Dominum Rectorem vel Defenſorem, ſeu quemcunque alium Officialem, quocunque nomine cenſeatur, in civitatibus, caſtris, terris & locis prædictis, aut eorum aliquo eligere, aſſumere, vocare vel recipere, retinere, aut jam electo vel aſſumpto, vocato ſeu recepto, tanquam Poteſtati ſeu Capitaneo, Rectori ſeu Defenſori vel Officiali obedire quoquomodo præſumant: néve taliter electus, aſſumptus, receptus ſeu vocatus, hujuſmodi poteſtariæ, capitaneatûs, dominii vel rectoriæ, ſeu defenſoriæ, aut quodcunque aliud cujuſvis nominis Officium recipere, acceptare, aſſumere vel gerere, niſi de noſtra & Apoſtolicæ Sedis licentia ſpeciali, quomodolibet audeat: ſed aſſumptum omnino dimittat. Ubi verò ad communitates ſeu univerſitates, & ſingulares perſonas civitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum prædictorum, vel eorum aliquem jus competit eligendi Poteſtatem, Capitaneum, Dominum, vel Rectorem ſeu Officialem quemlibet alium, qui per nos ſeu quoſvis Officiales noſtros debeat aut conſueverit confirmari, ne ante debitam confirmationem obtentam ipſe, vel earum aliquæ ſic electo tanquam Poteſtati ſeu Capitaneo, Rectori vel Defenſori ſeu Officiali in quibuſvis obediant, néve taliter electus quouſque confirmationem habuerit, ut præfertur, hujuſmodi poteſtariæ, capitaneatûs, dominii vel rectoriæ, ſeu defenſoriæ, aut cujuſvis alterius nominis Officio ſe immiſcere, vel illud gerere, aut exercere quovis modo præſumat, auctoritate Apoſtolica diſtrictiùs inhibemus. Decernentes extunc irritum & inane, quicquid contra hujuſmodi inhibitionis tenorem contigerit attentari. Nulli ergo, &c. noſtræ inhibitionis, & conſtitutionis infringere. Datum Avinioni 4. nonas Auguſti, anno 2.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITULUS III.

I. [c. an. 1317. *Avenioni.*]

Tempore hujus Cap. obtinentes plures dignitates, perſonatus, vel Beneficia curam animarum habentia ex diſpenſatione, virtute illius non poterunt retinere, niſi unum: & reliqua tenebuntur reſignare verbaliter, & realiter coram Ordinario ſub teſtimonio publico intra menſem à tempore notitiæ hujus ca. niſi fuiſſent Cardinales aut Regum filii. Illi autem, qui plura talia ſine diſpenſatione obtinebant, poterunt ultimum retinere, reliquis formâ præſcriptâ, & ſub eodem tempore reſignatis. Qui verò deinceps tale habuerit beneficium, ſi cum illo ſecundum ſimile receperit, quàm primùm illius poſſeſſionem habuerit, vel per eum ſteterit quò minùs habeat, primum quo eſt ipſo jure privatus, modo prædicto reſignare tenetur: aliàs utrumque perdit, & inhabilis fit ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & ad quodcunque beneficium habendum. Tandem, qui dicantur Ordinarii, quantùm ad præmiſſa, & quæ ſint Beneficia curam animarum habentia hìc manifeſtatur. Hoc dicit. Hæc Extravagans, quæ eſt notabilis, & multùm practicabilis, & graviùs obligat, quàm ca. de multa. eo. tit. in anti. ut patet ad oculum.

EXECRABILIS quorumdam tam Religioſorum, quàm ſecularium ambitio, quæ ſemper plus ambiens eo magis fit inſatiabilis, quò ſibi ampliùs indulgetur, & improbitas importuna petentium à nobis, & prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus non tam obtinuiſſe, quàm extorſiſſe plerumque noſcuntur, quòd unus interdum etiam ad unum Beneficium Eccleſiaſticum minùs idoneus, in diverſis Eccleſiis nedum vicinis, ſed etiam ab invicem longè diſtantibus, imò nonnunquam in diverſorum regnorum partibus ſituatis, duas aut tres, aut plures dignitates, perſonatus, officia ſeu prioratus, aut diverſa Eccleſiaſtica Beneficia curam animarum habentia poſſit diſpenſativè, cùm aliàs non liceret de jure communi, recipere, & ſimul licitè retinere. Unde inter cetera inconvenientia, ſubſcripta ſequuntur, quòd videlicet interdum unus, qui unicum, quamvis modicum vix officium impleret ſufficienter, plurimorum ſibi vindicet ſtipendia, quæ multis literatis viris vitæ puritate ac teſtimonio bonæ famæ pollentibus, qui mendicant, poſſent abundè ſufficere æqua diſtributione collata; habentibus ipſa paratur vagandi materia, divinus cultus minuitur, hoſpitalitas in ipſis beneficiis debita non ſervatur. Et dum non ſunt ſui in unaquaque regione Rectores, Eccleſiarum detrahitur commodis & honori, quæ carentes defenſorum auxilio in juribus ſuis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis patent ædificia nobilia quæ magnificentia extruxerat deceſſorum: &, quod amariùs eſt dolendum, animarum cura negligitur, & vitiorum ſentibus fomentum periculosè præbetur. Nos itaque tot malis tantiſque diſcriminibus occurrere cupientes, omnes & ſingulas diſpenſationes ſuper receptione aut retentione plurium dignitatum, perſonatuum, officiorum, prioratuum aut Beneficiorum, quibus cura animarum ſit annexa, ſub quacunque forma, vel expreſſione verborum à nobis, vel prædictis prædeceſſoribus cuicunque perſonæ conceſſas (Cardinalibus tamen Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, qui circa nos univerſali Eccleſiæ ſerviendo ſingularum Eccleſiarum commoditatibus ſe impendunt, ac Regum filiis, qui propter ſublimitatem eorum ac generis claritatem ſunt potioris prærogativâ gratiæ attollendi, duntaxat exceptis) deliberatione ſuper hoc cum fratribus noſtris habita diligenti, de ipſorum conſilio, & ex certa ſcientia noſtra, in forma ſubſcripta duximus taliter moderandas, quòd per moderamen noſtrum effrenatam circa eaſdem perſonas talium beneficiorum multitudinem refrenemus: ipſique impetrantes fructu diſpenſationum hujuſmodi totaliter non fruſtrentur [h]. Statuimus itaque & de fratrum ipſorum conſilio ordinamus, quòd obtinentes nunc ex diſpenſatione legitima pluralitatem hujuſmodi dignitatum, perſonatuum, Officiorum aut Prioratuum ſeu Beneficiorum, quæ aliàs abſque diſpenſatione obtinere nequibant, unum tantùm ex Dignitatibus, Perſonatibus, Officiis, Prioratibus, Eccleſiis vel Beneficiis hujuſmodi, quibus cura imminet animarum, cum Dignitate, Perſonatu vel Officio, Prioratu, Eccleſia, vel Beneficio ſine cura, quæ habere maluerit, prætextu diſpenſationis ſufficientis circa id eiſdem indultæ poſſint licitè retinere. Quæ tamen teneantur eligere intra menſem numerandum à tempore notitiæ conſtitutionis iſtius: ceteris Beneficiis cum cura, vel ſine cura, quæ ipſius diſpenſationis prætextu tenebant, & quæ aliter non poterant de jure abſque diſpenſatione licitè retinere, quæ nos ex tunc vacare decernimus, coram Ordinario ſub teſtimonio publico intra idem tempus verbaliter, & realiter cum effectu dimiſſis: abſque eo quòd ad illa nunquam ſine nova collatione ab eo qui facere poterit facienda redire, aut eorum adminiſtrationi ſe immiſcere præſumant. Alioquin tam his, quàm aliis omnibus beneficiis, quæ virtute hujuſmodi noſtri moderaminis retinere poterant, ut præfertur, ſint ipſo jure privati, & prorſùs inhabiles ad ſimilia beneficia obtinenda. Per hoc autem iis, qui Dignitates, Perſonatus, Officia, vel alia Beneficia, curam animarum habentia ex diſpenſatione, quæ jus [i] tribuat juxta noſtram moderationem præſcriptam obtinent, & alia ſimilia beneficia noſtrarum, vel aliàs eorundem prædeceſſorum auctoritate literarum expectant: cum quibus eſt, ut illa cùm vacaverint recipere, & unà cum obtentis retinere licitè valeant, diſpenſatum, nolumus derogari, quin ea cùm vacabunt, intra dicti temporis ſpatium poſſint eligere, & dimiſſis aliis recipere in forma præſcripta ac licitè retinere: pœnas ſimiles incurſuri, ſi huic noſtræ contraire præſumpſerint ſanctioni. Porrò, quia quorundam oculos ſic avaræ cupiditatis vitium excæcavit, quòd plurima talia beneficia ſimul, abſque diſpenſatione Canonica retinere præſumunt. Nos de illis præſenti decreto ſtatuimus, ut omnia & ſingula beneficia ſic detenta, illo tantùm retento, quod ultimò receperunt, dummodo in eo ex collatione Canonica competat jus eiſdem, intra tempus, ut præſcribitur limitatum, verbo & facto ac ſine fraude coram Ordinario ſub teſtimonio ſimiliter publico dimittere teneantur. Quod ſi non fecerint, etiam illo ſint ipſo jure privati, in quo jus eis aliàs competebat: & inhabiles penitùs ad quæcunque obtinenda Eccleſiaſtica beneficia cenſeantur. Qui verò deinceps receperint Dignitatem, vel Perſonatum, ſeu Officium, aut aliud Beneficium animarum curam habens annexam: ſi anteà ſimile Beneficium obtinebant, illud (quo, ipſo jure poſtquam ſecundi poſſeſſionem habuerint, vel per eos omni dolo & fraude ceſſantibus, quò minùs habeant, ſteterit, privati noſcuntur) abſque moræ diſpendio in Ordinariorum manibus dimittere debeant pari modo: Alioquin ex tunc ſint ipſo jure ſecundo privati, & nedum ad ſacros ſuſcipiendos Ordines, quin etiam ad habendum quodcunque beneficium Eccleſiaſticum inhabiles reputarentur. Quæ omnia & ſingula beneficia vacatura, ut præmittitur, vel dimiſſa, noſtræ & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni, de ipſorum fratrum conſilio reſervamus: Inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem quacunque ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de hujuſmodi beneficiis diſponere, vel circa illa per viam permutationis, vel aliàs innovare quoquomodo præſumat. Nos enim, ſi ſecùs actum ſeu attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Ceterùm Ordinarios intelligimus in caſibus ſupraſcriptis Epiſcopos, in quorum civitatibus vel Diœceſ. conſiſtunt beneficia ſeu aliquod eorum, quæ debent ſecundùm præmiſſa dimitti, aut ipſi, qui ea debent dimittere commorantur, vel Eccleſiis Cathedralibus vacantibus Capitula earumdem: & hi de beneficiis tam dimiſſis, quàm, ut præmittitur, perditis, nos vel Apoſtolicam Sedem certificare ſtudeant, quamprimùm commodè poterunt indilatè, ut de illis ſalubriter diſponere valeamus. Quantùm autem ad modificationem attinet antè factam, illa duntaxat, & non alia beneficia Eccleſiaſtica quocunque nomine nuncupentur, curam animarum habere cenſemus, quæ Parœcias habent, in quibus eſt animarum cura, non per Vicarios perpetuos, ſed per Rectores aut Miniſtros beneficiorum ipſorum vel illorum temporales Vicarios exercenda: necnon & illa, quorum Miniſtris ratione beneficiorum hujuſmodi competit viſitare, inquirere, procurationes recipere, ſuſpendere, excommunicare, ſeu ab excommunicationis & ſuſpenſionis ſententiis abſolvere de conſuetudine vel de jure: juribus aliis de animarum cura loquentibus in ſuo robore quoad cetera permanſuris. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum moderationis, ſtatutorum, conſtitutionum, reſervationis, inhibitionis, & voluntatum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Avinioni xiij. Kalend. Decembris anno ij.

[h] *aliàs*, fraudentur.

[i] Not. tex. pro ſtatuto faciente mentionem de beneficiis quæ jure obtinentur: nam in tali veniunt beneficia diſpenſativè retenta. *per tex.* hìc. Font.